

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดหลายหน่วยงาน
ก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๑๐๑/๓๗๔๕ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้หารือกรมบัญชีกลาง กรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกี่ยวกับการจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ผลิตลำไยบรรจุกระป๋องของจังหวัดลำพูน ซึ่งการจัดซื้อดังกล่าวได้กระทำในรูปของคณะกรรมการหลายชุดโดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ร่วมเป็นกรรมการเกินกว่า ๕ หน่วยงาน ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หน่วยงานที่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นสังกัดทุกหน่วยงานจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามนัยข้อ ๘ ประกอบกับข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการฯ มีจำนวนเกิน ๕ คน อันเป็นการขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอหารือกรมบัญชีกลางว่ากรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เกิน ๕ คน จะเป็นการขัดต่อระเบียบดังกล่าวหรือไม่ และหากเป็นการขัดต่อระเบียบดังกล่าว กรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ในกรณีนี้อย่างไร กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับแจ้งจากกรมบัญชีกลางว่า ข้อหารือในประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาในทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงจึงเห็นควรให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอหารือว่าการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกิน ๕ คน จะขัดกับข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และหากเป็นการขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว กรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมส่งเสริมสหกรณ์โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ผลิตลำไยบรรจุกระป๋องของจังหวัดลำพูน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะเจ้าของงบประมาณได้กระทำในรูปของคณะกรรมการดำเนินการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ ปรากฏตามคำสั่งจังหวัดลำพูน ที่ ๑๑๓๓/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่จาก ๗ หน่วยงาน ได้แก่ ๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๒. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓. กรมวิชาการเกษตร ๔. กรมส่งเสริมการเกษตร ๕. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๖. สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และ ๗. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ทุกหน่วยงานประสงค์ที่จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของตนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดนั้น ข้อ ๘^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่กำหนดว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ให้มีจำนวนไม่เกิน ๕ คน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร จะเห็นได้ว่า ระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดให้กรรมการต้องมาจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งไม่เกิน ๕ คนเป็นกรรมการ โดยจะแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยในประเด็นทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๒๕๗/๒๕๔๗^๒ และเรื่องเสร็จที่ ๕๙๕/๒๕๔๕^๓

^๑ ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง กรมชลประทานหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด กรณีโครงการฝายราชสีสุก ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของสถาบันการบิณพลเรือน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๖๙๐ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำหรับข้อเท็จจริงตามที่หาหรือมา ปรากฏว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน จึงเป็นไปตามข้อ ๑๑^๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งกำหนดให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐^๕ บรรดาที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยในประเด็นทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๖๕๙/๒๕๔๓^๖ สรุปความได้ว่า ให้นับหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัดตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ข้อ ๑๑ มิได้มีบทบัญญัติกำหนดถึงหลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไว้ จึงต้องนำบทบัญญัติตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ดังนั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการเกิน ๕ คนได้ แต่จะต้องร่วมกันพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมจะเป็นกรรมการจำนวนไม่เกิน ๕ คน และร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๘ ประกอบกับข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๙

^๔ ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

^๕ ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

^๖ บันทึก เรื่อง การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการปกป้องค่าเงินบาท ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลับมาก ที่ นร ๐๖๐๖/๔ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี